

- ΠΡΟΣ:**
- Πρωθυπουργό κ. Αλέξη Τσίπρα
 - Αρχηγούς Πολιτικών Κομμάτων
 - Βουλευτές του Ελληνικού Κοινοβουλίου
 - Γονείς
 - Κ.Ε.Δ.Ε.
 - Π.Ο.Ε.-Ο.Τ.Α.

Ανοιχτή Επιστολή

Θέμα: «Οι κίνδυνοι της καθιέρωσης της υποχρεωτικής φοίτησης των παιδιών ηλικίας τεσσάρων χρόνων»

Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Βρεφονηπιαγωγών (ΠΑ.ΣΥ.ΒΝ.) αποτελεί την Πανελλήνια Επιστημονική και Επαγγελματική Οργάνωση των Παιδαγωγών, αποφοίτων των Τμημάτων Προσχολικής Αγωγής των ΑΤΕΙ που εργάζονται στους Παιδικούς Σταθμούς όλης της χώρας.

Αναμφίβολα, τα μικρά παιδιά είναι το μέλλον της χώρας. Η ευθύνη για την αντιμετώπισή τους στην κρίσιμη προσχολική ηλικία βαραίνει όλους και πρωτίστως εκείνους που λαμβάνουν αποφάσεις και εκείνους που νομοθετούν.

Θεωρούμε ότι η καθιέρωση της υποχρεωτικής φοίτησης στο νηπιαγωγείο για τα παιδιά ηλικίας 4χρόνων, που προβλέπεται στο άρθρο 33, παρ. 3, στο υπό ψήφιση Νομοσχέδιο του Υπουργείου Παιδείας «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις», είναι ένα **μετέωρο βήμα εκπαιδευτικής πολιτικής**, το οποίο παραβλέπει τη διεθνή πρακτική και τα επιστημονικά δεδομένα, θέτει εκτός διαλόγου τις οικογένειες, δεν λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης ηλικίας και αποφασίζεται μονομερώς για την εκπλήρωση συνδικαλιστικών αιτημάτων μιας μερίδας εργαζομένων.

Η δίχρονη υποχρεωτική φοίτηση στο Νηπιαγωγείο έχει ψηφιστεί εδώ και 33 χρόνια με τον Ν.1566/85. Ο Νόμος αυτός, αν και δεν καταργήθηκε δεν εφαρμόστηκε ποτέ γιατί η ίδια κοινωνία, η πολιτική και η πραγματικότητα τον άφησαν ανενεργό.

Ένας από τους σοβαρότερους κινδύνους στην περίοδο οικονομικής κρίσης που διέρχεται η χώρα μας, θα ήταν να προκληθούν επικίνδυνες καταστάσεις για τα μικρά παιδιά και τις δοκιμαζόμενες από την κρίση οικογένειες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση τα τελευταία χρόνια έχει θέσει σε υψηλή προτεραιότητα την προσχολική αγωγή και εκπαίδευση (ET 2020)¹ και βασική στόχευσή της είναι η υποστήριξη **όλων των μορφών** προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης (Παιδικοί Σταθμοί – Νηπιαγωγεία) στις χώρες-μέλη, η **βελτίωση της ποιότητας** των παρεχόμενων υπηρεσιών και η **αύξηση των ποσοστών φοίτησης**, στις χώρες όπου αυτά είναι ιδιαίτερα χαμηλά. Στο κείμενο των Συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Υπουργών Παιδείας² σχετικά με την προσχολική αγωγή και εκπαίδευση μεταξύ άλλων τονίζεται:

1. Η παροχή ισότιμης πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας, χωρίς αποκλεισμούς στην Προσχολική Αγωγή & Εκπαίδευση, ιδιαίτερα για παιδιά που προέρχονται από κοινωνικοοικονομικά μειονεκτικό περιβάλλον.
2. Η προαγωγή διαυπηρεσιακών συνεργιών και ολοκληρωμένων (ενιαίων) προσεγγίσεων στις υπηρεσίες φροντίδας και εκπαίδευσης **προκειμένου να καλυφθούν όλες οι ανάγκες των παιδιών - γνωστικές, κοινωνικές, συναισθηματικές, ψυχολογικές και σωματικές— κατά τρόπο ολιστικό.**
3. Η προώθηση της διασφάλισης της ποιότητας με τη συμμετοχή όλων των βασικών ενδιαφερομένων περιλαμβανομένων των οικογενειών.

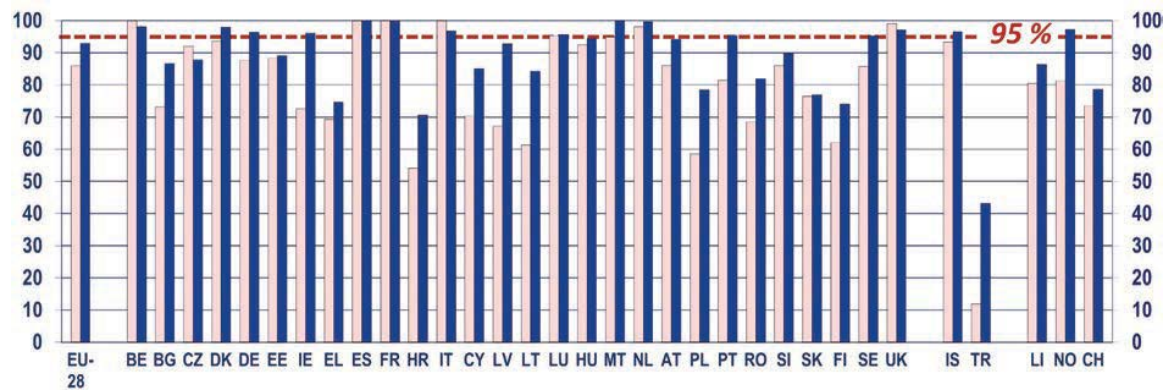
Η **πρόσβαση** στις δομές Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης αποτελεί σοβαρό ζήτημα για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο Ευρωπαϊκό Στρατηγικό Πλαίσιο Ανάπτυξης (ET2020), τίθεται ο στόχος της συμμετοχής στην Προσχολική Αγωγή και Εκπαίδευση σε τουλάχιστον 33% για παιδιά ηλικίας έως τριών ετών, και σε ποσοστό 95% για τα παιδιά ηλικίας από 4 ετών μέχρι την ηλικία εισόδου στο υποχρεωτικό σχολείο. Για την Ελλάδα (EL) το ποσοστό συμμετοχής των παιδιών 4 χρόνων έως το υποχρεωτικό σχολείο σε δομές προσχολικής αγωγής συνολικά ανέρχεται για το έτος 2001 στο 70%, ενώ για το 2011 στο 75%³ (βλ. Πίνακα 1).

¹ Council conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training ('ET 2020') (2009/C 119/02)

² [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XG0615\(04\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XG0615(04)&from=EN)

³ European Commission/EACEA/Eurydice, 2016, και European Commission, Key Data Early Childhood Education and Care in Europe, 2014.

Πίνακας 1. Κατανομή (ως ποσοστό της αντίστοιχης ηλικιακής ομάδας) των παιδιών ηλικίας 4 ετών έως την έναρξη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στα κράτη-μέλη της ΕΕ (2001, 2011)

Πηγή: Eurostat, UOE (data extracted November 2013)

Για την φοίτηση των παιδιών σε προσχολικά περιβάλλοντα, παρότι αυτή είναι πολύ σημαντική, **δεν τίθεται καθόλου το ζήτημα της υποχρεωτικής φοίτησής τους**, τόσο στα κείμενα της Commission και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσο και στις διεθνείς εκπαιδευτικές έρευνες. Αυτό που εμφανίζεται ως αδιαπραγμάτευτο είναι το δικαίωμα της **ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ** όλων των παιδιών και η παροχή **Ποιοτικής Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης**.

Σε καμία χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υφίσταται η υποχρεωτική φοίτηση για τα τετράχρονα, εκτός του Λουξεμβούργου (όπου η λειτουργία των νηπιαγωγείων προσομοιάζει με αυτή των Παιδικών Σταθμών και επιπροσθέτως υπάρχουν 3 επίσημες γλώσσες στην εκπαίδευση). Μόνο σε 5 χώρες ισχύει η υποχρεωτική εκπαίδευση στην ηλικία των 5 ετών, **ενώ στις ισχυρότερες χώρες της ΕΕ που καταγράφονται ποσοστά σχεδόν καθολικής φοίτησης των παιδιών, σε όλες τις δομές προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης**, όπως Βέλγιο, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Μάλτα, Ολλανδία, **η φοίτηση δεν είναι υποχρεωτική!**⁴ Σε κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρεται: «Η μάθηση και η εκπαίδευση δεν ξεκινούν με την υποχρεωτική φοίτηση στο σχολείο – αρχίζουν από τη γέννηση», «Η ECEC έχει σχεδιαστεί για να προσφέρει μια ολιστική προσέγγιση βασισμένη στη θεμελιώδη παραδοχή ότι η εκπαίδευση και η φροντίδα είναι αδιαχώριστες»⁵

⁴ European Commission/EACEA/Eurydice, 2016, και European Commission, Key Data Early Childhood Education and Care in Europe, 2014, p. 12.

⁵ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/policy/strategic-framework/archive/documents/eccec-quality-framework_en.pdf

Η Προσχολική Αγωγή σε άλλες χώρες

Στις **Ηνωμένες Πολιτείες** τα μέτρα που έλαβε ο Πρόεδρος Obama για την **καθολική -όχι υποχρεωτική!**- φοίτηση των παιδιών στην προσχολική αγωγή (pre-K) προκάλεσαν έντονο διάλογο και αντιπαραθέσεις μεταξύ των άμεσα ενδιαφερομένων φορέων⁶, με τους γονείς να προβάλλουν το δικαίωμά τους στην συμμετοχή του παιδιού τους στα προσχολικά κέντρα⁷. Ο διάλογος ανέδειξε διαστάσεις και προβληματισμούς που αφορούν το δικαίωμα των γονέων να αποφασίζουν οι ίδιοι εάν θα εντάξουν τα παιδιά τους σε δομές προσχολικής αγωγής⁸.

Στην **Αυστραλία**, η οποία έχει ένα ενισχυμένο σύστημα προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης, εναπόκειται τη δικαιοδοσία του γονέα η συμμετοχή του παιδιού ηλικίας 4 χρόνων σε δομές προσχολικής αγωγής⁹.

Στη **Νέα Ζηλανδία** ισχύει το ίδιο.

Στη **Φινλανδία**, όπου έχει αναπτυχθεί ένα υποδειγματικό εκπαιδευτικό σύστημα, τα παιδιά δεν πηγαίνουν υποχρεωτικά στο σχολείο πριν την **ηλικία των έξι (6) χρόνων!** Εκεί, έχει αναπτυχθεί ένα υποδειγματικό, επίσης, σύστημα παροχών προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης, ενιαίο για παιδιά ηλικίας 0-6 ετών, **χωρίς υποχρεωτική φοίτηση**, το οποίο πρόσφατα πέρασε στην εποπτεία του υπουργείου παιδείας.¹⁰

Στη **Μεγάλη Βρετανία** ήδη από το 2009 εκφράστηκαν σοβαροί και έντονοι προβληματισμοί για το αν η έναρξη της τυπικής εκπαίδευσης από την ηλικία των 4 ετών έχει θετικά οφέλη για την ανάπτυξη και την ομαλή σχολική πορεία των παιδιών. Η κυβέρνηση δέχθηκε σοβαρή πίεση από ομάδες διανοουμένων και σημαντικών προσώπων της βρετανικής ακαδημαϊκής και πολιτικής σκηνής να προχωρήσει σε αλλαγές του εκπαιδευτικού αυτού πλαισίου προκειμένου «να δοθεί χρόνος στα παιδιά να αναπτυχθούν ομαλά»¹¹ **και οι οποίοι ζητούν να παραταθεί η περίοδος της άτυπης, προσχολικής περιόδου όπου η έμφαση δίδεται στο παιχνίδι, έως την ηλικία των 7 ετών αντί των 4 ετών που είναι σήμερα**¹². Ανάλογος προβληματισμός διαπιστώνεται και σε άλλα κράτη που υιοθετούν ανάλογα μοντέλα και ως συνέπεια των σχετικών εκπαιδευτικών ερευνών και της κεκτημένης πλέον εμπειρίας απομακρύνονται από το συγκεκριμένο μοντέλο.

⁶ <https://www.theatlantic.com/education/archive/2014/11/the-case-against-universal-preschool/382853/>
http://www.nzherald.co.nz/opinion/news/article.cfm?c_id=466&objectid=10835350σ

⁷ <https://www.edutopia.org/preschool>

https://www.babycenter.com/400_am-i-the-only-parent-not-sending-their-3-year-old-to-prescho_2651004_233.bc

⁸ <https://www.edutopia.org/preschool> The National Preschool Debate Intensifies

⁹ <https://nt.gov.au/learning/early-childhood/age-your-child-goes-to-child-care-and-preschool>

¹⁰ <https://eyeonearlyeducation.com/2014/03/19/finlands-approach-to-child-care-and-preschool-programs/>

Finland's Approach to Child Care and Preschool Programs

¹¹ <http://www.telegraph.co.uk/education/educationnews/10302249/Start-schooling-later-than-age-five-say-experts.html>

¹² <https://www.newscientist.com/article/mg22029435-000-too-much-too-young-should-schooling-start-at-age-7/>

Επιστημονικές Έρευνες

Το θέμα της «υποχρεωτικής» προσχολικής εκπαίδευσης προφανώς και συνδέεται με την έναρξη της τυπικής εκπαίδευσης στη βάση αναλυτικών προγραμμάτων που δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ένταξη του παιδιού στη σχολική ζωή του δημοτικού σχολείου. Η έμφαση με άλλα λόγια δίδεται στην ανάπτυξη και κατάκτηση των λεγόμενων «σκληρών» δεξιοτήτων (hard skills) που συνδέονται, σε όσο πιο σύντομο χρόνο, με την κατάκτηση προγραφικών, προαναγνωστικών και προαριθμητικών δεξιοτήτων. Ουσιαστικά η τάση αυτή, που αποτελεί και πολιτική επιλογή, προτεραιοποιεί την «σχολική ετοιμότητα» πολύ νωρίς στη ζωή του παιδιού (4 ετών) εις βάρος της αξίας και σημασίας του παιχνιδιού¹³ αφού αυτός είναι εκ των πραγμάτων ο ρόλος και ο τρόπος λειτουργίας του νηπιαγωγείου, (διότι αν δεν ήταν αυτός, δηλ. η έμφαση και η εστίαση στις σχολικές διαδικασίες γιατί επιβάλλεται η υποχρεωτικότητα του;). Προφανώς όμως μια τέτοια επιλογή «εκβιάζει» μια σταδιακή προσαρμογή και πορεία προς το σχολείο.

Μεγάλη έρευνα που διεξήχθη από το πανεπιστήμιο του Cambridge (Cambridge Assessment, Cambridge University's exam board) είχε δείξει ότι **όχι μόνο μπορεί να μην υπάρχουν αναπτυξιακά και μαθησιακά οφέλη από μια τόσο πρώιμη έναρξη της τυπικής εκπαίδευσης αλλά αντιθέτως να έχει μακροπρόθεσμες επιζήμιες συνέπειες, όπως άγχος και πίεση** που βιώνεται από τα παιδιά τόσο μικρών ηλικιών, **αύξηση της σχολικής διαρροής, μαθησιακές δυσκολίες, ενώ ο αντίκτυπος τους μπορεί να καταστεί ακόμα σοβαρότερος στις περιπτώσεις παιδιών ευάλωτων ομάδων**, όπως για παράδειγμα παιδιά ασθενέστερων οικονομικά οικογενειών και μεταναστών. Είναι χαρακτηριστικό δε το απόσπασμα της συγκεκριμένης μελέτης: «Τα παιδιά γύρω στην ηλικία των 4 ετών ενδέχεται να μην είναι επαρκώς έτοιμα για το περιβάλλον που θα αντιμετωπίσουν στην τάξη υποδοχής [reception class: αντίστοιχο του νηπιαγωγείου στο αγγλικό σύστημα], όπου θα πρέπει να διαχειριστούν όχι μόνο τις απαιτήσεις ενός αναλυτικού προγράμματος το οποίο μπορεί να μην είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους αλλά, επίσης, και έναν αριθμό προκλήσεων την κοινωνική και συναισθηματική τους προσαρμογή. Αυτοί οι παράγοντες μπορεί να προκαλέσουν στρες και άγχος».^{14 15}

¹³ <http://theconversation.com/hard-evidence-at-what-age-are-children-ready-for-school-29005>

¹⁴ <https://www.theguardian.com/education/2009/feb/14/starting-age-four-school>

¹⁵ https://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiGor_n677ZAhVLhqYKHTxiBbYQFgg_MAM&url=http%3A%2F%2Ftactyc.org.uk%2Fwp-content%2Fuploads%2F2014%2F09%2FBingham-and-Whitebread-2012.docx&usg=AOvVaw2xm9qLktzITsnkzAF3YbCd

Η άποψη των Πανεπιστημιακών Καθηγητών

Η Γενική Συνέλευση των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με την δυνατότητα καθιέρωσης της δίχρονης υποχρεωτικής φοίτησης στο νηπιαγωγείο, καταθέτοντας παράλληλα τους προβληματισμούς της σχετικά με το θέμα αυτό.

Στο ψήφισμα μεταξύ άλλων αναφέρεται:

«Στη σημερινή δύσκολη οικονομική συγκυρία είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ληφθούν μέτρα και να αποφευχθούν άλλα που θα πλήξουν και άλλο τις συνθήκες λειτουργίας των Νηπιαγωγείων και άρα την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Σε σχέση με την εξαγγελία για τη δίχρονη προσχολική υποχρεωτική εκπαίδευση (που μοιάζει ανέφικτη στις παρούσες οικονομικές συνθήκες) θα προτείνουμε:

να ληφθούν μέτρα που θα εξασφαλίσουν αρχικά τη δυνατότητα όλων των προνηπίων **που οι οικογένειές τους επιθυμούν** να φοιτούν σε δημόσια νηπιαγωγεία (κάτι που δεν ισχύει αυτή τη στιγμή λόγω περιορισμένου αριθμού θέσεων, ιδίως στα αστικά κέντρα). Προκειμένου να διασφαλιστούν αντίστοιχες με τους παιδικούς σταθμούς αναλογίες παιδιών- εκπαιδευτικών αυτό συνεπάγεται αύξηση του αριθμού των εκπαιδευτικών και σε ορισμένες περιπτώσεις αναζήτηση νέων χώρων στέγασης και εξασφάλιση υλικοτεχνικής υποδομής, αλλά και ύπαρξη δεύτερης νηπιαγωγού στην τάξη για τα μεγάλα τμήματα.

Διαφορετικά στην παρούσα φάση (οικονομική συγκυρία) η θεσμοθέτηση δίχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης χωρίς μια σειρά από αναγκαίες προϋποθέσεις μάλλον **θα έχει ως συνέπεια την υποβάθμιση των συνθηκών φοίτησης των παιδιών** (προνηπίων και νηπίων) αλλά και εργασίας των επαγγελματιών, και θα προσθέσει δυσκολίες κυρίως σε χαμηλά κοινωνικο-οικονομικά στρώματα που επωφελούνται από παροχές των παιδικών σταθμών».

Το ζήτημα της Ποιότητας

Στην Ελλάδα γνωρίζουμε ότι προσπάθειες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου δεν υποστηρίχτηκαν από τους εκπαιδευτικούς¹⁶ και επομένως το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών στα νηπιαγωγεία παραμένει ένα μεγάλο ερωτηματικό.

¹⁶ <https://sites.google.com/site/syntonistikonipiagogon/home/axiologese-tikanoume>
<https://sites.google.com/site/syntonistikonipiagogon/home/axiologese%E2%80%9393enaprokataskeuasmenoergaleiogiatenmetallaxetoudemosiounepiagogeiou>
<https://sites.google.com/site/syntonistikonipiagogon/home/myschoolneapopeiraelektronikesaxiologesestouekpaideutikouergouapotoypourgeiopaideias>

Η κατάσταση στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα υπάρχει ένα διχοτομημένο σύστημα προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης¹⁷. Από το 2007-8 τα 5χρονα παιδιά φοιτούν υποχρεωτικά στο Νηπιαγωγείο, μια ρύθμιση που προέκυψε ως απάντηση του ΥΠΠΕΘ σε απεργία διαρκείας της ΔΟΕ¹⁸, με πολλαπλά αιτήματα, από τα οποία η καθιέρωση της υποχρεωτικής φοίτησης στο νηπιαγωγείο ήταν από τα τελευταία στη λίστα προτεραιότητας.

Η εμπειρία της εφαρμογής της υποχρεωτικής φοίτησης για τα πεντάχρονα παιδιά με τον Νόμο 3518/2006 (ΦΕΚ 272/2006, τ.Β΄) δείχνει τις δυσκολίες με τις οποίες εφαρμόστηκε η ρύθμιση αυτή και κυρίως την **ενίσχυση των ιδιωτικών νηπιαγωγείων** σε βάρος των οικογενειών.

Τα δημοσιεύματα αναφέρονται σε έλλειψη πολιτικού σχεδιασμού για την εφαρμογή αυτού του μέτρου, σε προβλήματα στέγασης των παιδιών στα νηπιαγωγεία, σε χαοτική κατάσταση με τις εγγραφές των παιδιών στα νηπιαγωγεία, σε **κατακόρυφη άνοδο στις ιδρύσεις ιδιωτικών νηπιαγωγείων!**

Είναι προφανές ότι, και σήμερα, στην περίπτωση επέκτασης της υποχρεωτικής φοίτησης στα 4χρονα θα επαναληφθούν οι ίδιες, και περισσότερο ενισχυμένες λόγω της οικονομικής κρίσης, προβληματικές καταστάσεις¹⁹.

Οι κανονισμοί λειτουργίας Παιδικών Σταθμών και Νηπιαγωγείων

Οι παιδικοί σταθμοί της χώρας λειτουργούν με βάση τον Κανονισμό λειτουργίας 5/12/2017, ΦΕΚ 4249 τ.Β΄ και τα νηπιαγωγεία με βάση το Προεδρικό Διάταγμα 79/2017. Το Προεδρικό Διάταγμα 79/2017 για την οργάνωση και λειτουργία των νηπιαγωγείων και των δημοτικών σχολείων, ενοποιεί ως προς τη λειτουργία το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο. Αυτό από μόνο του είναι **ένα δείγμα σχολειοποίησης**²⁰.

Με μία συγκριτική ματιά στα βασικά σημεία των δύο νομοθετημάτων γίνονται αντιληπτές οι διαφορές, όσον αφορά τα ωράρια και τις περιόδους λειτουργίας, τη στελέχωση σε εργατικό δυναμικό, την αναλογία παιδιών/παιδαγωγών, την κάλυψη όλων των αναγκών των παιδιών και των οικογενειών (Πίνακας 2).

¹⁷ http://www.oke.gr/opinion/op_182.pdf Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Γνώμη της ΟΚΕ:

“Προσχολική Αγωγή και Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση” Αθήνα, 3 Ιουλίου 2007

¹⁸ <http://www.alfavita.gr/arhron/anakoinoseis/i-drasi-tis-doe-gia-ti-thesmothetisi-tis-dihronis-dimosias-dorean-prosholikis>

¹⁹ <http://www.doe2.gr/rarticle.php?id=636&lan=0>

<http://www.doe2.gr/rarticle.php?id=637&lan=0>

<http://www.paremvasis.gr/old-site/2007/n071107.htm>

<https://alexikeravno.wordpress.com/2007/09/06/prosxoliki/>

<http://www.pde.gr/index.php?topic=8257.0> Σοβαρά προβλήματα στέγασης των νηπιαγωγείων. Σχολικό έτος 2008-9

Εγκύκλιος ΥΠΠΕΘ, Λειτουργία τμημάτων Νηπιαγωγείων στους Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς,

Φ.12/601/55873/Π/30-5-2007

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:YQhnjgcdoDMJ:users.sch.gr/nikoleon/nikas281107.doc+&cd=1&hl=el&ct=clnk&gl=gr&client=firefox-b-ab>

²⁰ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ’ ΑΡΙΘΜ. 79 Οργάνωση και λειτουργία νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων. ΦΕΚ 109/1-8-2017

Πίνακας 2. Διαφορές μεταξύ παιδικών σταθμών και νηπιαγωγείων ως προς βασικά σημεία της λειτουργίας και των υπηρεσιών τους

	Παιδικοί Σταθμοί	Νηπιαγωγεία
Κανονισμός λειτουργίας	Κανονισμός λειτουργίας Παιδικών Σταθμών, κατάλληλα μελετημένος 5/12/2017, ΦΕΚ 4249 τ.Β´	Προεδρικό διάταγμα για τον οργάνωση και λειτουργία του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού Σχολείου (ΠΔ 79/2017). Λογική σχολειοποίησης του Νηπιαγωγείου
Υποδομή	Επαρκείς χώροι και εξοπλισμένοι. (Αίθουσες παιδαγωγικών Προγραμμάτων, τραπεζαρίες, αίθουσες ανάπαυσης, αύλειοι χώροι)	Μόνο αίθουσες διδασκαλίας και ελλείψεις σε σχολική στέγη που οδηγούν σε κληρώσεις παιδιών.
Εργαζόμενοι	Παιδαγωγοί προσχολικής ηλικίας (απόφοιτοι των Τμημάτων Προσχολικής Αγωγής ΑΤΕΙ), Νηπιαγωγοί, βοηθοί παιδαγωγών, μάγειρας, καθαρίστρια με πλήρες ωράριο, ψυχολόγος, κοινωνική λειτουργός, παιδίατρος, φύλακας	Νηπιαγωγός, Καθαρίστρια δεν υπάρχει κατά τις ώρες λειτουργίας του Νηπιαγωγείου (προσέρχεται για ελάχιστες ώρες και μετά το σχόλασμα των παιδιών).
Αναλογία παιδαγωγών παιδιών	25 παιδιά/1 παιδαγωγό + 1 βοηθό παιδαγωγού	25 παιδιά/1 Νηπιαγωγός
Διατροφή παιδιών	Πλήρες πρωινό - μεσημεριανό γεύμα - απογευματινό. Το φαγητό παρασκευάζεται καθημερινά με βάση εγκεκριμένο διαιτολόγιο που καταρτίζεται από παιδίατρο ή διαιτολόγο, και διασφαλίζεται η υγιεινή διατροφή και ασφάλεια των παιδιών από κάθε άποψη.	Το φαγητό, στα ελάχιστα ολοήμερα, το φέρνει από το σπίτι του το παιδί και το τρώει κρύο ή ζεσταμένο σε φούρνο μικροκυμάτων. Δεν διασφαλίζεται η καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των παιδιών, αφού μέσω του είδους των γευμάτων αποτυπώνεται η οικονομική κατάσταση της οικογένειας
Προληπτικός ιατρικός έλεγχος προσωπικού	Το προσωπικό των Παιδικών Σταθμών εφοδιάζεται με πιστοποιητικό υγείας, όπως αυτό ορίζεται στην υπ'αριθμ. Υ1γ/Γ.Π/οικ 35797/4.4.2012 διάταξη, το οποίο ανανεώνεται κάθε δύο (2) έτη. Επιπλέον του πιστοποιητικού απαιτείται ψυχιατρική εκτίμηση και δερματολογικός έλεγχος.	Δεν προβλέπεται
Ετήσια διάρκεια λειτουργίας	Λειτουργία ολόκληρο το έτος, με ένα μήνα περίοδο διακοπών.	8 μήνες το χρόνο λειτουργίας για τα παιδιά, με διακοπές 3 μήνες το καλοκαίρι από 15/6 έως 11/9
Ημερήσια Διάρκεια	Ωράριο 7-4μμ	8.15´-1μμ ή για τα ελάχιστα ολοήμερα, χωρίς υποδομή 8-3.45´μμ. Ενώ πραγματοποιείται και αναστολή λειτουργίας του

		ολοήμερου κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, όταν δεν συμπληρώνεται ο απαιτούμενος αριθμός μαθητών.
Άδειες εργαζομένων	Ο Παιδικός Σταθμός συνεχίζει τη λειτουργία του χωρίς πρόβλημα λόγω ύπαρξης επαρκούς προσωπικού.	Το Νηπιαγωγείο κλείνει λόγω άδειας των Νηπιαγωγών και αδυναμία κάλυψης του κενού.
Απόσταση	Ικανοποιητική πρόσβαση	Μεταφορά μαθητών σε άλλο σχολείο λόγω υποχρεωτικότητας.
Κοινωνικές υπηρεσίες	Ψυχοπαιδαγωγική υποστήριξη από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων.	ΚΕΔΔΥ, Ιατροπαιδαγωγικά κέντρα των Δημόσιων Νοσοκομείων

Προβληματισμοί που προκύπτουν από τη μελέτη των δύο πλαισίων λειτουργίας:

Πού τελικά θα στραφούν οι γονείς μετά την νομοθέτηση της 2ετούς υποχρεωτικής ένταξης των παιδιών τους στα Νηπιαγωγεία εφόσον δεν καλύπτονται από τον τρόπο λειτουργίας και τις παροχές τους; Μήπως τελικά αναγκάζονται να στραφούν στους σχολάρχες και η **υποτιθέμενη Δημόσια και Δωρεάν Εκπαίδευση να παραμένει ένα κενό γράμμα;**

Τι κάνουν οι γονείς τα παιδιά τους τους τρεις μήνες των καλοκαιρινών διακοπών, και κυρίως όταν εργάζονται τους καλοκαιρινούς μήνες σε τομείς όπως ο τουρισμός, αγροτική παραγωγή κλπ; Μήπως πληρώνουν αδρά για να καλύψουν το διάστημα αυτό;

Τι κάνουν οι γονείς όταν το νηπιαγωγείο τελειώνει στις 13:00; Μήπως ψάχνουν άτομα επί πληρωμή για την εποπτεία των παιδιών τους έως την επιστροφή τους στο σπίτι από την εργασία τους;

Το αναλώσιμο παιδαγωγικό υλικό των παιδιών στα νηπιαγωγεία το πληρώνουν αδρά οι γονείς, την ίδια στιγμή που αυτό στους παιδικούς σταθμούς παρέχεται από τις δημοτικές αρχές.

Τι προβλέπουν οι εγκύκλιοι εγγραφών στα νηπιαγωγεία και τα ολοήμερα νηπιαγωγεία; Για ποιους λόγους προβλέπεται η πραγματοποίηση κληρώσεων των μαθητών και η μετακίνησή τους σε όμορα νηπιαγωγεία²¹; Μήπως επειδή δεν επαρκούν οι χώροι;

Τι προβλέπουν οι εγκύκλιοι προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου στα νηπιαγωγεία και στα ολοήμερα νηπιαγωγεία; Γίνεται αναστολή λειτουργίας του ολοήμερου τμήματος στις περιπτώσεις όπου σ' αυτό δεν συμπληρώνεται ο απαιτούμενος αριθμός μαθητών²²;

²¹ https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2017/25_04_17egkyklios_nipia.pdf

²² <http://www.alfavita.gr/arhron/ekpaideysi/anastoli-leitoyrgias-toy-proairetikoy-oloimeroy-programmatos-nipiagogeioy-tis-dpe>

Τι κάνουν οι γονείς όταν τους κοινοποιείται ξαφνικά, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, ότι η λειτουργία της πρωινής προαιρετικής ζώνης του ολοήμερου στο οποίο φοιτά το παιδί τους δεν συνεχίζει να λειτουργεί, λόγω μείωσης του αριθμού των παιδιών; Προκαλείται πρόβλημα στη λειτουργία της οικογένειας και της εργασίας των γονέων;

Τι κάνουν οι γονείς όταν τους κοινοποιείται ξαφνικά ότι η νηπιαγωγός απουσιάζει με άδεια και δεν υπάρχει δυνατότητα λειτουργίας του νηπιαγωγείου; Προκαλείται πρόβλημα στη λειτουργία της οικογένειας και της εργασίας των γονέων;

Μήπως αυτά είναι ερωτήματα που πρέπει πρώτα να απαντηθούν και μετά να προωθούνται αιτήματα, τα οποία μόνο **ως επέκταση της ταλαιπωρίας** μπορούν να καταλήξουν;

Οι διαμαρτυρίες των Νηπιαγωγών και της ΔΟΕ

Οι νηπιαγωγοί και η ΔΟΕ εξέθεταν τα μεγάλα και φλέγοντα προβλήματα των νηπιαγωγείων και λειτουργούσαν πιεστικά προς το ΥΠΠΕΘ για την επίλυσή τους²³. Πολύ πρόσφατα διαμαρτύρονταν για τις νέες ρυθμίσεις του Νέου Ολοήμερου Νηπιαγωγείου και τις χαρακτηρίζαν καταστροφικές²⁴. Πολύ πρόσφατα διαμαρτύρονταν για τις εγκυκλίους του ΥΠΠΕΘ που δυσχεραίνουν το έργο τους²⁵. Διαχρονικά έθεταν τα προβλήματα στέγασης νηπιαγωγείων σε ακατάλληλα και μη ασφαλή για τα παιδιά κτήρια, για την παντελή έλλειψη βοηθών παιδαγωγών, καθαριστριών και τραπεζοκόμων. Για την μείωση του αριθμού των παιδιών στην τάξη²⁶

Όλα τα παραπάνω έχουν επιλυθεί; Υπάρχει σχεδιασμός για μαζικούς διορισμούς για το σχ. έτος 2018-19; Υπάρχει σχεδιασμός για μαζική ανέγερση νηπιαγωγείων; Διότι η αναζήτηση αιθουσών δεν είναι λύση, όταν αυτές δεν καλύπτουν τις προδιαγραφές²⁷ με τις οποίες ορίζεται η ανέγερση και λειτουργία διδακτηρίων για νηπιαγωγεία και ολοήμερα νηπιαγωγεία.

«Ενέργειες Προγραμματισμού του Εκπαιδευτικού έργου των Νηπιαγωγείων για το σχολικό έτος 2017-2018 – Προγραμματισμός λειτουργίας ολοήμερου προγράμματος» Εγκύκλιος ΥΠΠΕΘ, 03-05-2017, Αρ. Πρ. : 72123/Δ1

²³ <https://sites.google.com/site/syntonistikonipiagogon/home/oethnikosmonologostouypourgeioupaidias>
<https://sites.google.com/site/syntonistikonipiagogon/home/diamartyriosprosthenkalypsekenonstaoloemeranepiagogeia>
<https://sites.google.com/site/syntonistikonipiagogon/home/ekrythmeekatastasestaoloemeranepiagogeiaiatothematesdiadikasiastougeumatostonpaidion>

²⁴ <https://sites.google.com/site/syntonistikonipiagogon/home/aiteaseakyrosesgiatoneotyroueniaioloemeranepiagogeio>

²⁵ <https://sites.google.com/site/syntonistikonipiagogon/home/anartesechoristilo>

«Λειτουργία Νηπιαγωγείων για το σχολικό έτος 2016-2017. Ενημέρωση και οδηγίες για τον Ενιαίο Τύπο Ολοήμερου Νηπιαγωγείου» Εγκύκλιος ΥΠΠΕΘ 01-09-2016, Αρ. Πρωτ.: 40510/Δ1

²⁶ <https://sites.google.com/site/syntonistikonipiagogon/home/diekdiketikoplaisiogiatenproscholikeagoge>
<https://sites.google.com/site/syntonistikonipiagogon/home/athroessynchoneuseiskatargeseisnepiagogeionanatenellada>
<http://doe.gr>

²⁷ ΟΣΚ ΑΕ, ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, 2008

Εκπαιδευτικές ανισότητες εξ απαλών ονύχων

Η Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης ανέδειξε το ζήτημα των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και σε μεγάλο βαθμό συνέβαλε στη βελτίωση των εκπαιδευτικών συστημάτων υπέρ των μαθητών από χαμηλά κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα. Με την προώθηση της υποχρεωτικής φοίτησης στα τετράχρονα παιδιά είναι ορατός ο **κίνδυνος οι εκπαιδευτικές ανισότητες να θεσμοθετηθούν!**

Διότι, η θεσμοθέτηση της υποχρεωτικής φοίτησης στην εκπαίδευση σημαίνει ότι το κράτος δεσμεύεται και αναλαμβάνει την υποχρέωση της προσβασιμότητας όλων των μαθητών στα σχολεία της περιοχής. Στις περιπτώσεις που αυτά είναι απομακρυσμένα από την κατοικία των μαθητών αναλαμβάνει το κόστος μετακίνησης. Ποιες είναι οι γεωγραφικές συνθήκες στην Ελλάδα και πόσο εύκολα μπορεί ένα τετράχρονο παιδί να μεταφέρεται με κάθε μέσο συγκοινωνίας, με κάθε καιρό και σε οποιαδήποτε απόσταση, μόνο και μόνο για να φοιτήσει στο νηπιαγωγείο και όχι στον παιδικό σταθμό! Και ο γονιός θα συναινέσει σ' όλο αυτό; Μήπως, τελικά, θα μείνει ο Νόμος χωρίς εφαρμογή στην πράξη;

Ήδη υπάρχει η εξαγγελία του ΥΠΠΕΘ ότι η επέκταση της υποχρεωτικής φοίτησης θα γίνει σταδιακά, ξεκινώντας από 200 περίπου δήμους. Με ποια κριτήρια επιλέχτηκαν οι συγκεκριμένοι δήμοι και τι θα γίνει με τους υπόλοιπους;

Κλείνοντας, ευελπιστούμε ότι με αίσθημα ευθύνης:

- **Θα καταψηφίσετε την παρ. 3 του άρθρου 33, που αφορά την θεσμοθέτησή της 2χρονης υποχρεωτικής Προσχολικής Εκπαίδευσης**, προκειμένου να αποφευχθούν οι **δυσμενέστερες εκπαιδευτικές, οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες**, για τα παιδιά και τις οικογένειές τους.
- Ζητάμε στο άρθρο 2 παρ. β) εδ. σστ) που αφορά τις Σχολές και τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, **να απαλειφθεί ο όρος Φροντίδα**, από την ονομασία του **Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία**. Αυτό κρίνεται επιβεβλημένο προκειμένου να εναρμονιστεί ο τίτλος του Τμήματος με τα Διεθνή Ακαδημαϊκά Πρότυπα.

Ο πλέον καθιερωμένος όρος στον διεθνή χώρο είναι Early Childhood Education and Care και η συντομογραφία ECEC και ο ελληνικός όρος "αγωγή", ο οποίος είναι πιο περιεκτικός και δεν διαθέτει ξενόγλωσσο συνώνυμο του, εμπεριέχει την έννοια της φροντίδας η οποία ούτως ή άλλως δεν αποτελεί δικαίωμα μόνο παιδιών 0-4 αλλά όλων των παιδιών και των ανθρώπων εν γένει.

Κατά συνέπεια, η περιοριστική χρήση του όρου "φροντίδα" στην ελληνική γλώσσα, ως πιστή απόδοση του "care" ενώ ή ίδια η γλώσσα μας διαθέτουμε έναν πολύ πιο ισχυρό και περιεκτικό εννοιολογικά όρο **μόνο ως άστοχη ή και παραπλανητική απόπειρα μπορεί να εκληφθεί και όχι ως ουσιαστική απόδοσή του**.

Στο εξωτερικό μάλιστα ακριβώς εξαιτίας της απουσίας ενός τόσο περιεκτικού όρου (αγωγή) έχουν καταφύγει σε νεολογισμούς όπως "educare" προκειμένου να

αποδώσουν το νοηματικό/εννοιολογικό περιεχόμενο της "αγωγής" στη νέα ελληνική γλώσσα.

Σήμερα όσο ποτέ άλλοτε είναι αναγκαία και επιβεβλημένη η καθιέρωση ενός **ενιαίου, δημόσιου και ποιοτικού** πλαισίου προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης στη χώρα μας, στο οποίο θα έχουν καθολική και όχι υποχρεωτική πρόσβαση όλα τα παιδιά ανεξαρτήτως ηλικίας.

Έτσι λοιπόν, μια πραγματική και ουσιαστική αλλαγή αφουγκραζόμενη τις διεθνείς εξελίξεις και όχι συντηρώντας νόμους 33ετίας, θα πρότασσε την διεύρυνση και όχι τον διετή περιορισμό, την σύμπνοια και όχι το διχαστικό δίπολο φροντίδας και εκπαίδευσης, την συνέχεια και όχι την ασυνέχεια, **την καθολικότητα και όχι την αποσπασματική υποχρεωτικότητα**, την ενιαιοποίηση και όχι την περιχαράκωση, την αναβάθμιση των επαγγελματιών και όχι την υποβάθμιση, την ουσιαστική ενίσχυση όλων των δομών και όχι μόνο κάποιων.

Με Τιμή

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Η Πρόεδρος		Ο Γεν. Γραμματέας
		
Καλαϊτζή Ευαγγελία		Δημούδης Αθανάσιος